

איתרות ומאור ממעוז הוי"ט

בית מדרשו של המגיד

סיכום ותמצות דברי תורתו של המגיד

בענין חלקו של האדם בתיקון המחשבות זרות

במאמר זה מבאר רבינו את סוד העלאת הניצוצות הקדושים על ידי סיפורי מעשיות ודיבורים, ענין שנתיחדש על ידי תורת החסידות, ומודגש כאן שאין הכוונה לדבר חלילה דברים בטלים, דבר שנשלל מכל וכל והוא איסור גמור, אלא על ידי אדם שנסתבב לו על ידי עילת כל העילות שישמע או יעלו בלבו דברים בטלים, אשר בידו ובחובתו להעלותם לקדושה על ידי התבוננות, וכן אם חטא ודיבר דברים בטלים, שביכולתו לשוב ולתקן את מה שפגם, על ידי דרך התשובה האמורה.

רבינו מבאר את דרך הבריור לפרטי פרטים, כשהוא מאיר לפני האיש הישר את מהותם של אותן אותיות שנשמעות לאוזניו, שכולם מחלק הקדושה שמשם נחצבו כל האותיות הקודש בכל הלשונות, שכולם אותיות התורה שנפלו (באופן המכונה 'שבירה') בכל השבעים לשונות, והאופן שבו הם נראים ומוכנים בדרגות הנמוכות, שבה הם מביאים לידי ביטוי רעיונות הזרים ורחוקים מהאמת ומהחכמה, הוא בחינת שביה.

והעלאתם הוא על ידי החזרת האותיות למקורם האמיתי באותיות התורה, שבה הם דבוקים לשרשם שמהם נאצלו - חיות החכמה המחיה את בעליה כמו שנאמר "והחכמה תחיה בעליה". ולכן עבודת ההעלאה היא על ידי החיות שבתוכם, וזאת על ידי שמיד בשעת שמיעת הדברים, יחבר את החיות שמתעורר בתוכו להקב"ה, על ידי ההתבוננות במציאות הבורא יתברך שהכל מאתו ובחסדו הגדול, ואז השם יתברך יעשה חלקו לגמור את העלאת האותיות לשרשם, תורתו הקדושה.

ובזאת מתיישב על לבו של האדם, כשהוא תוהה בעצמו, האם אכן הוא יכול להעלות כל מחשבה עד רום מקומה, וכי חכם הוא להבין ולדעת תמיד את מקורה ושורשה האמיתי של כל מחשבה?

על כן מדגיש לנו רבינו במאמר זה, שהעיקר המוטל על האדם הוא להאיר את אור אלקותו יתברך שישר באותו ענין, דהיינו שכשנכנס המחשבה ללבו של האדם על ידי שמיעת המעשה או באופן אחר, מיד יקבע בלבו בבריור את מציאות אלקותו הקיימת שם בדיבור או במעשה ההוא, ויאמין באמונה שלימה ואמיתית כי הכל מאתו יתברך, ומכיון שהכניס את אור הקב"ה באותם דיבורים ומחשבות, האור עצמו - כלומר רצון השם יתברך שנתגלה באותו הענין, הוא יעשה וישלים את תיקון הענין לגמרי.

ויסוד הענין הוא על פי המבואר בספרים הקדושים שבכוח התעוררות התחתונים הם מעוררים כדוגמתם התעוררות ההשפעה למעלה, וכאשר האדם מתעורר לתקן את המחשבות זרות וענייני החולין שבאים לפניו, מעורר כן למעלה, שהקב"ה ישלים ויגמור את העבודה של העלאת המחשבות זרות לתקנם ולהאיר אותם, באופן שכאשר ישוב המעשה או הסיפור או המחשבה הזו לפני אדם אחר, יקל עליו מיד להזכר באור ה' יתברך שהוא המחיה ומהווה והעושה הכל, כיון שכבר נתקן הענין הזה בכללותו, וגם אם ישנם פרטים השייכים לבני אדם אחרים שעדיין לא נתקנו, יקל עליהם לתקנם כיון שכבר הקב"ה שורה בתוכם, ואמונתו מאירה בהם.

וענין זה מכונה "המתקת הדינים", כמו שמבואר במאמר זה כי הכח המסתיר על גילוי אור ה' יתברך נקרא בחינת דין, והוא הגורם לכך שכאשר המעשה הזה שבא לפני האדם באיזה ענין מענייניו, לא עלה בדעתו מיד שהקב"ה הוא העושה הכל ומביאו לפניו, אלא שורה עליו שכל רע שהוא קליפה המסתרת את אור ה' ומכריזה בהיפך - שהענין הזה הוא ביד האדם ובשליטת אדונים זרים הרואים את עצמם כשליטים ומלכים על ענייניהם, וכאשר האדם מסיר שכל רע מאותו ענין, דהיינו שכופר במציאותה של העבודה זרה שגורמת למחשבת הפירוד הזו המסתירה את אחדות ה' מאותו הדבר, מיד חוזר ושורה אור החכמה שהיה נעלם ונסתר בה, ואור ה' שורה עליה בגלוי, וממילא נמתקו הדינים הנזכרים.

מגיד מראשית

תורתו של המגיד ויע"א לפרשת השבוע

הנשף עקבי סוס וגו' לישועתך קייתי (בראשית מט, יז - יח)
וגו'. איתא בזהר הקדוש (תיקוני זוהר תיקון ה"ב) כי האותיות נקראים סוס והנקודות נקראות רסן. והנה השכל, שהם הטעמים, הוא הרוכב על הסוס, כי האותיות הם בעצם פגלמים שאין להם כל תנועה, אם לא הנקודות שיעל ידן מתנהגים האותיות הם הנותנים משמעות לאות ומחברים אות עם חברתה ליעשות מציאות בעלת תנועה וחיות שהיא התיבה.

והמנהיגם על ידי הנקודות הוא השכל בחינת הטעמים שמנהיג את האותיות על ידי הנקודות שבהם נמשך השכל אל האותיות, בשביל שהוא רוצה לגלות חכמתו וצורתו השכל ששורה על האדם ברצונו יתברך, רוצה להוציא לפועל את הכח השכלי שיתפשט על ידי הדיבור לכל האיברים, ואת הצורה הפנימית של האותיות, ומכח זה הוא נותן תנועה באותיות המדבר, על ידי הנקודות שבהם מתפשטת החכמה, עד שיוצאת כהוייתה בדיבורי החכמה היוצאים מהפה.

והנה אותיות התורה או אותיות תפלה שיעל ידם נזכה לעבודת השם יתברך, הם באים לשרשם שבו כבר היו כבר לפני הדיבור - קודם הבריאה - שהם היו שורש ומקור לבריאת העולם, ויש להם תענוג כיון ששורה עליהם שכל אלקות ואור אין סוף, והדיבור יוצא כשהוא מדובק לשורש התענוג שהם הטעמים המניעים את האותיות על ידי הנקודות.

אך שאר דבורים, שאינם מזה הענין, הם גם כן אותיות כמו זה הענין כי מצד עצם האותיות אין בהם חילוק, אבל הצורפים דהיינו בחינת הטעמים שמניעים את האותיות הם אחרים, והשכל שהוא רוכב עליהם שהוא בחינת הטעמים כמו שנתבאר הוא שכל שפלו ושורים עליו קלפות המסתירים את החכמה הפנימית השורה בהם משורש תולדתם - שהם אותיות התורה.

והאותיות של הדברים בטלים עצמם שכפי שנתבאר הם ממש אותם אותיות של התורה ותפילה בלי שום הבדל, מתקנאים באותיות של התורה. והם המים המתחננים בוכים וכו' שלא יהיו רחוקים מהקב"ה, שהרי המים העליונים והתחתונים היו בשורשם אחד ממש ולכן כשנתחלקו זה למעלה (לאותיות תורה ותפילה) וזה למטה (לאותיות דברים בטלים הנמצאים בגלות הקליפה), והם קוראים לאדם להעלותם, וכששומעם איש נלבב אדם בעל לב נבון וחקם שזכה לחכמה, אז מעלה גם כן האותיות ההם מתוך השבירה מהמצב שהם כעת, שהשכל אינו שורה באותיות, וזה בחינת כלי שבור שהחיות שלו נסתלק מתוכו, שמשפיל שהאדם

הרעות משתמשות בחיות דקדושה, אינו אלא בשבעת המידות עצמם שהוא החיות היורד בפועל ומתלבש בנפש האדם, אכן כשמעלה את המידות לבינה - דהיינו שמתבונן במחשבתו בשורשם בקדושה, הם עולות ל'עלמא דחירות' שאין בו שליטת הרע, ומתפרדים מהם הקליפות. וזהו הביאור בהמשך הפסוק: **'הַנֶּשֶׁף מוֹצֵא וּמַעֲלֵה מִתּוֹךְ עֵקֶבֶי סוֹס', דְּהֵיִינוּ אוֹתוֹת הַתַּחְתּוֹנִים**, שכללות האותיות נקראות 'סוס' מכיון שהשכל רוכב עליהם, **שְׁהִינּוּ בְּעֵקֶבֶי** שנפלו לרשות הקליפות נקראות עקבי סוס עד שזוכים לעלייה לרשות הקדושה על ידי הצדיק, **'וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲרָיו', דְּהֵיִינוּ הַשֶּׁכֶל הָרַע שְׁהִיָּה שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם** ונמשל לרוכב על הסוס שמשתמש בו לצרכו וכפי שנתבאר לעיל - נפל אחור, ועכשיו שורים על האותיות שכל דקדושה על ידי אותו איש נלבב וחכם.

וּכְשֶׁהוּא כֹּן, 'לִישׁוּעַתְךָ קוֹיָתִי ה', כִּי כָּבֵד הוּא יְשׁוּעַת ה' הנמשך בדרך 'קו' הנקרא 'קוית' **כְּנֻצְרָה**, שישועת ה' כהרף עין תיכף ומיד לאחר שגמר הצדיק לעשות את שלו על ידי ההתבוננות, ואז נגמרת עליית האותיות הקדושים על ידי החכמה שמאיר בהם הקב"ה, **וְהַבְּנִי.**

וזיווג, רק הוא מוכרח מאת השי"ת מחמת שיש בזה ניצוץ מאהבת הבורא ותענוגיו שנתגשם ונעשה פסולת וחומרי, והוא על ידי זה התענוג מפריד את עצמו מהפסולת, ונמאס בעיניו תאוות של הפסולת מחמת חכמה. כמו מי שהוא חכם ומביאים לו איזה דבר גרוע, מטבע או בגד, והוא נצבע בצבע טוב מאד, מי שהוא כסיל דומה לו שהוא טוב כלו, והחכם מבין שהצבע הוא טוב, אבל עצמותו רע, ומפריד בחכמתו הטוב מן הרע. ככה מי שהוא דבוק בבורא ית"ש על ידי ראה המביאה לידי חכמה, ורוצה לומר להכרת החכמה שהוא הדעת, כאשר אפשר לך להלן אי"ה, ור"ל שיהיה דבוק בזה ויהיה כן במחשבתו, ולא שיאמר שהוא כן שזה הבל ותענוג עולם הזה, ואף על פי כן יקבל תענוג ממנו, כדרך כל העולם שאומרים כן בפיהם, ובלבבם מתענגים מתאוות הרעות, וכוספים להם קודם עשותם, ועל כל פנים בעת עשייתם, זהו שטות, אבל עיקר החכמה שיהיה באמת כן, ואז על ידי החכמה זו יוכל לברר בירורין, וזה מה שכתוב בזהר (פקודי ה'ג'): כולא בחכמה אתברירו, ולפעמים אומר במחשבה אתברירו, כל זה דברי הקדוש הנ"ל [-מרן המגיד ממעזריטש]. ע"כ.

וּלְמַעַנּוּ יִתְבַּרְךָ יַעֲשֵׂה לְהַעֲמִיד הַדָּבָר עַל תְּקוּנּוֹ להשלימו בתיקון אור הקדושה - אור

החכמה שמתקן כל ניצוץ בשלימות, **וְאֵז (תהלים צב י) יִתְפָּרְדוּ כָּל פְּעָלֵי אֵו, דְּהֵיִינוּ שְׁכַל הָרַע שְׁהִיָּה מִתַּחֲלָה שׁוֹרָה עַל צְרוּף הָאוֹתוֹת** ועל ידי זה נתקנים האותיות ששרו באותו המעשה שהיה בו מידה רעה, ונתקן המעשה גם כן.

וְזֶהוּ 'הֵי דו', דְּהֵיִינוּ מֵה שְׁהִיָּה בְּחִינַת דְּלִי"ת מלשון דלה וענייה (שבת קד.) שהוא נרמז באות ד' מתיבת ד', **עֲתָה נַעֲשֵׂה נוֹן פְּשׁוּטָה** מתיבת ד', והיא מרמזת על חמישים שערי בינה, שְׁהִיָּה נקראת בזהר הקדוש (חקת קפ): **עֲלָמָא דְּחִירוֹת** כיון שעירוב הטוב ברע הגורם לכך שהטוב ישתעבד וישמש לרע, והמידות

מתבונן בהסתכלות מחשבתו וחכמתו **עַל צְרוּף הַקְּדוּשׁ** שבתוכם על השכל שנפל בשביה לתוך האותיות של הדברים הבטלים **מְאִיזָה מִדָּה הִיא** אם מחסד או גבורה או משאר מידות, **וְעַל יְדֵי הַמִּדָּה** שמתעוררת בקרבו בשמעו דברים אלו **מִדְּבַק אֶת עַצְמוֹ לְהֵשִׁים יִתְבַּרְךָ** לעבדו באותה מידה עצמה בעבודת השם יתברך, **וְאֵז מַעֲלֵה הָאוֹתוֹת הֵהֵם וּמְכַנִּים בָּהֶם אֱלֻקוֹת**, כאשר האדם מתדבק בתוכנם הפנימי של אותם האותיות והתיבות דהיינו המידות השוכנות בהם, והם מאירות בתוך נפשו באותה שעה, אזי באותו אופן שהוא מולכים במחשבתו אל דביקות להשם יתברך, הוא גורם שגם האותיות עצמן יעלו עימו ויתדבקו בהשם יתברך, כמו שהנקודות והטעמים שהם חיות האותיות מולכות אותם למקום הנכון.

וְעַל יְדֵי זֶה כְּשֶׁסִּפְרוּ לְפָנָיו לפני אותו איש חכם **אֵיזָה מַעֲשֵׂה שְׁיֵשׁ בָּה אֵיזָה** מידה רעה ח"ו, **כְּשֶׁשׁוּמְעֵז זֶה** ומתעוררת בו אותה מידה שמתגלה על ידי הסיפור ההוא באופן הנכון, על ידי שמבין את שורשה בקודש ורמזי החכמה שבה, **מַעֲלָה נִיצוּץ הַקְּדוּשׁ כְּנֻצְרָה** כיון שמתדבק באותה מידה לעבודת השם יתברך, **וְאֵז מְכַנִּים אֱלֹהוֹת בְּצְרוּף אוֹתוֹת הַנֶּצְזָרִים**, ואז אפילו באותן תיבות שנצטרפו האותיות זה לזה יחדיו באופן של דברים בטלים, ובסיפור המעשה הרע שסיפרו לפניו שבו שורים אותם אותיות, מאיר אור אלקות על ידי אותו איש נלבב, **אֵז** על ידי מחשבתו שמעלה להקב"ה את הסיפור, **יְכוּל לְהַתְמַקֵּן הַדָּבָר הַהוּא, כִּי תְשׁוּעַת ה' כְּהֶרֶף עֵינַי**, מלבד עצם ההעלאה שעל ידי מחשבתו, מביא שיתעורר גם כן כעין זה באתערותא לעילא להמשיך לשם את מעיינות החכמה שהיא מכונה הרף עין, ועל ידי זה נגמר תיקון הדבר.

והטעם שהארת החכמה נמשלה בבחינת עין, מבואר באור תורה (ויחי סימן ט), לקוטים יקרים (לד: סימן רעא). אור האמת (צה.): כי ספיר הוא לשון זוהר ובהירות, שהוא הסתכלות המחשבה הנקרא עין, כמו ברק המבהיק ומבהיר פתאום. כך המחשבה חוקקת ומאירה להבנת הלב, והוא כמו עין המבהיק ומביט שהוא פתאום כהרף עין. וכמבואר ביושר דברי אמת (אות יח): ועיקר הבירור של השבירה אי אפשר להיות אם הוא דבוק ומתאוה ומתענג לתענוג החומרי ח"ו, כי האין יברר אם הוא חושק לפסולת ברצונו, אבל הבירור הוא אם הוא דבוק בהשי"ת בדחילו ורחימו, ומביאו היראה לאין, ואין היא חכמה, ורוצה לומר שמבין בהכרה גדולה ועצומה שתענוג זה הוא נמאס, והבל בעיניו, וברצונו לא היה עושה זה התענוג הגשמי כמו אכילה ושתייה

זוהר הקדוש
עם ביאור הכתר והכפיד

השילוח לקולות שלבית לשלחם רבי עובדין

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 להשיג בחנויות הספרים

